

Over The Top

OP ZOEK NAAR DE HOOGSTE PUNTEN VAN EUROPA

OVER THE TOP

BERTRAND GOETHALS ANDREAS HEYERICK YANNICK VANDERMEREN

LANNOO

9	Voorwoord
II	Proloog: een sluimerend plan

I Een moeilijk begin

18	Een valse start
19	Het land van ijs en vuur
22	Rugzakkenqueeste
26	Mijn eerste sololift
29	Duitsland's mooiste
39	De onbekende berg
41	48 peaks later
42	Het eerste slachtoffer van hoogteziekte
44	De bakermat
49	Top 3: lekkerste eten

2 Hoe word je alpinist?

- 52 Stap 1: materiaal
- 54 Stap 2: leren vallen
- 55 Stap 3: de zekeringsketen
- 57 Stap 4: ga het ijs op
- 58 Stap 5: de voorbereiding
- 61 Stap 6: oefening baart kunst
- 64 De eerste keer alpinisme

3 Race naar de Elbroes

- 72 Echte Slovenen
- 76 Een dagje Bled
- 78 Chocomelkheld
- 80 De ex-gedetineerde
- 84 Dwars door de Balkan
- 89 *Hakimiyet milletindir!*
- 94 Het onrustige oosten
- 97 Sint-Joris
- 100 9 augustus
- 105 Honingpottenterreur
- 108 Een vreselijke herinnering
- 112 Onze gids in Naltsjik
- 113 Elbroes
- 117 Basiskamp
- 120 Bivak
- 123 Hoogteziekte
- 127 De tweede poging
- 133 Top 3: ongemakken onderweg

4 De centrale mogelijkheden

- 136 Turkije onder spanning
- 140 Productiviteit
- 145 Op het nippertje
- 148 Koppen tellen
- 154 Trouw
- 163 Top 3: opmerkelijke slaapplaatsen

5 Naar de poolcirkel

- 166 De Baltische staten
 - 174 Samen
 - 178 Edmund
 - 180 Helikopter
 - 185 Noorderlicht
 - 188 Burgerinitiatief
 - 190 Kebnekaise, deel 1
 - 194 Kebnekaise, deel 2
 - 198 Op eigen duimen
 - 208 Rillen als een herfstblad
 - 215 Top 3: mooiste onverwachte plekjes
-

6 Balkanblitz

- 218 Knie
- 222 Een gekke Oekraïner
- 225 Braakland
- 228 Modderfiguren
- 232 Andreas heeft geluk
- 236 Spurtjes trekken
- 239 Snipperdag
- 245 Als de goden zwijgen
- 248 Glinstering
- 251 Het Kosovoconflict
- 254 Behulpzame Kosovaren
- 258 Winterprik
- 260 Kerstbomen
- 264 Ziekbenik
- 266 Drie nieuwe vrienden
- 271 Top 3: facepalm-momenten

7 Mini-Europa

- 274 Op bezoek bij de paus
- 277 Kaal
- 281 Ferryhoppen
- 284 Logboek
- 289 Twijfel
- 291 Moe
- 295 Top 3: tourist traps

8 Huiswaarts

- 298 Vriendelijke gezichten
 - 300 Richting Ierland
 - 302 De rit over het Kanaal
 - 304 Op mijn sloffen
 - 307 Liften onder water
 - 313 Top 3: Over The Top-soundtrack
-

9 Aftellen

- 316 Nog acht: Ben Nevis
 - 319 Nog zeven: hoed
 - 325 Nog zes: Balkanpret
 - 329 Nog vijf: de enige van de
Pyreneeën
 - 334 Nog vier: Spanje
 - 336 Nog drie: Nik-Ka-Luok-Ta!
 - 339 Nog twee: echte alpinisten
 - 342 Le Mont Blanc!
 - 348 Slipgevaar
 - 352 Een moeilijk einde
 - 357 Top 3: onmisbare websites voor amateuralpinisten
 - 259 Epiloog
 - 362 Bedankt!
-

LAND	BERG	HOOGTE
Rusland	ELBROES	5642 m
Frankrijk en Italië	MONT BLANC	4810 m
Zwitserland	MONTE ROSA	4634 m
Oostenrijk	GROSSGLOCKNER	3798 m
Spanje	MULHACÉN	3479 m
Duitsland	ZUGSPITZE	2962 m
Andorra	PIC DE COMA PEDROSA	2943 m
Bulgarije	MOESALA	2925 m
Griekenland	OLYMPUS	2917 m
Slovenië	TRIGLAV	2864 m
Albanië en Noord-Macedonië	GOLEM KORAB	2764 m
Kosovo	GJERAVICÉ	2656 m
Slowakije	GERLACHOVSKÝ ŠTÍT	2654 m
Liechtenstein	VORDER GRAUSPITZ	2599 m
Roemenië	VÂRFUL MOLDOVEANU	2544 m
Montenegro	ZLA KOLATA	2534 m
Polen	RYSY	2500 m
Noorwegen	GLADHØPPIGEN	2469 m
Bosnië en Herzegovina	MAGLIĆ	2386 m
Servië	MIDŽOR	2169 m
IJsland	HVANNADALSHNÚKUR	2110 m
Zweden	KEBNEKAISE	2097 m
Oekraïne	HOVERLA	2061 m
Portugal	TORRE	1993 m
Kroatië	DINARA	1831 m
Tsjechië	SNĚŽKA	1603 m
Finland	HALTI	1365 m
Verenigd Koninkrijk	BEN NEVIS	1344 m
Ierland	CARRAUNTOOHIL	1038 m
Turkije	MAHYA DAĞI	1031 m
Hongarije	KÉKESTETŐ	1014 m
San Marino	MONTE TITANO	737 m
België	SIGNAL DE BOTRANGE	694 m
Luxemburg	KNEIFF	560 m
Moldavië	DEALUL BĂLĂNEȘTI	430 m
Wit-Rusland	DZJARZJYNSKAJA HARA	345 m
Nederland	VAALSERBERG	323 m
Estland	SUUR MUNAMÄGI	318 m
Letland	GAIZIŅKALNS	312 m
Litouwen	AUKŠTOJAS	294 m
Malta	TA'DMEJREK	253 m
Denemarken	MØLLEHØJ	171 m
Monaco	CHEMIN DES RÉVQUIRES	162 m
Vaticaanstad	COLLE VATICANO	75 m

ENKELE EEUWEN GELEDEN was het in Europese hogere klassen normaal om zonen na hun studie op reis te sturen. Een *grand tour*, op zoek naar de wortels van onze westerse beschaving. Een romantische visie op reizen is me als nostalgicus niet vreemd. Het verklaart ook het historische bruggetje dat ik in mijn hoofd maakte toen de pas afgestudeerde journalisten Bertrand, Andreas en Yannick me na een toevallige ontmoeting in het café hun eigentijdse *grand tour* uit de doeken deden.

Ze ondernamen een queeste door Europa. Niet op zoek naar de erfenis van de oudheid, maar om voet te zetten op het hoogste punt van elk Europees land. Een expeditie waarbij de 5642 meter hoge Elbroes evenveel scoort als het hoogste punt van Vaticaanstad met 75 meter. Ik moest lachen, want ik vond het even idioot als geniaal. Te meer omdat ze de verplaatsingen onderweg zo goedkoop mogelijk – hoera, liften! – wilden doen. En *last but not least*: zo snel mogelijk, als Guinness World Record-poging.

In godsnaam, waarom?

Because it's there – zoals Mount Everest-pionier Edmund Hillary het kurkdroog verwoordde? Het verwonderde me geenszins dat de wortels van hun plan in een plas alcohol van een te lang uitgesponnen caféquiz hadden liggen weken.

In hun ogen las ik dezelfde *goesting* als toen ik na mijn studie voor mijn eerste boek mijn duim uitstak richting Nepal. Ook zij wilden hun tocht op papier en film zetten. Ongevraagd overspoelde ik hen met het leergeld dat ik destijds betaalde. Noem deze lichte vorm van paternalisme gerust verdoken jaloezie. Ze hadden immers een eenvoudig, maar ook scherp en uitdagend format bedacht: als een stel Vikingen uit de Lage Landen van Noord- naar Oost- en Zuid-Europa en terug. Met halverwege een basiscursus alpinisme, want niet elk hoogste punt van ons continent bestaat uit asfalt, beton of gras. Of dacht ik dat ze klimtouw, gordels,

crampons en *piolets* louter voor de show duizenden kilometers gingen meezeulen?

De manier waarop ze me hun plan uit de doeken deden, was aanstekelijk. De een begon een zin, die stevast door een tweede werd aangevuld en meteen door een derde werd gecorrigeerd of genuanceerd. Ze leken me zes handen op één buik, met een duidelijke taakverdeling. Bertrand was verantwoordelijk voor de routevoorbereiding naar elk hoogste punt, Andreas stond in voor het verzamelen van voldoende bewijsmateriaal en Yannick was cameraman en socialemediamanager van het project.

Deze journalisten wisten duidelijk van aanpakken, maar daar stopte gelukkig hun professionalisme. Reisprojecten met een hoek af fascineren, maar vinden niet altijd gemakkelijk hun weg naar mainstreammedia. Dat deze jonge snaken Tom Waes wilden spelen met het budget van een gemiddeld communiefeest louter voor het avontuur en de uitdaging van de reis zélf, maakte me instantsupporter van hun project.

Ik dronk mijn pint leeg en wenste hun het allerbeste met hun onderneming. Ik beloofde hen te volgen via Facebook. Wist ik veel dat ik zo zou smullen van de onlinefoto's van hun eerste veroverde hoogste punten. Wist ik veel dat ik me enkele maanden later in de Alpen aan hun klimtouw zou binden. Wist ik veel dat ik hen een jaar later voor een reportage zou vergezellen op de Mont Blanc. Wist ik veel dat ik de lezers van hun avontuurlijke odyssee hier een prettige reis zou mogen wensen.

Rik Merchie

Auteur *Hitchhiking Everest*, *The Holy Trail* en *The Great Hikes*

PROLOOG

Een sluimerend plan

‘Bertrand, met jou wil ik ooit eens naar de bergen!’ hoor ik Andreas achter me roepen. Mijn kletsnatte teenslippers hebben moeite met het grindpad dat van de waterval van Longfaye terugvoert naar het huisje waar we met een zevental vrienden een zomers weekend in de Ardennen doorbrengen. Andreas is de enige in het gezelschap met wie ik voordien nog geen woord had gewisseld, maar de lokroep van een verfrissende klauterpartij in het watervalletje konden we allebei niet weerstaan. Hij vertelt over de fabelachtige bergen in Peru en hoe hij al op jonge leeftijd de smaak van de ijle lucht te pakken kreeg, door met zijn familie te wandelen in de Zwitserse Alpen. Ik laat het niet blijken, maar ik ben onder de indruk van zijn verhalen en doe een bij voorbaat verloren poging om hem de loef af te steken met mijn beperkte klimervaring. Ik dik het verhaal wat aan hoe ik als vijftienjarige met mijn scoutsmakers de hoogste berg van Ierland beklom op diezelfde teenslippers en maak van mijn liftavonturen tijdens datzelfde scoutskamp een al even indrukwekkend klinkend epos.

Enkele dagen later zijn Andreas en ik bevriend op Facebook. ‘Ah, jij kent dat ook, *The Odyssey Expedition*? Een van mijn levensdoelen...’ schrijft hij me. *The Odyssey Expedition* is het van de pot gerukte project van een filmmaker uit Liverpool om als eerste ooit zonder te vliegen elk land ter wereld te bezoeken. Graham Hughes heet de man, en hij maakt er hilarische filmpjes over die elkaar stuk voor stuk overtreffen in absurditeit en heldhaftigheid. Als een soort eenentwintigste-eeuwse ontdekkingsreiziger met Indiana Joneshoed jaagt hij een jongensdroom na. Bovendien komt hij, indien zijn plan slaagt, in het *Guinness Book of Records* terecht en zamelt hij geld in voor het goede doel van zijn keuze. Andreas en ik

IJsland

Noorwegen

171 meter **Møllehøj**

Denemarken

Duitsland

Oostenrijk

2962 meter **Zugspitze**

Liechtenstein
Zwitserland

Vorder Grauspitz
2599 meter

A topographic map of Europe and the Mediterranean region, showing terrain contours, major water bodies, and political boundaries. The map is rendered in shades of gray and light blue. The text '1 EEN MOEILIJK BEGIN' is overlaid on the map.

**1 EEN
MOEILIJK
BEGIN**

EEN VALSE START

Het avontuur, de reis en de zes maanden beginnen in het prachtige IJsland, maar nog voor we een voet op de vulkanische bodem van het eiland hebben gezet, heeft Murphy onze plannen al fameus onderuitgehaald. Geen Hvannadalshnúkur voor ons en daar heeft het opwarmende klimaat voor gezorgd. Het ijs is in sneltempo gaan smelten en het klimseizoen is drastisch ingekort, en zo wordt de IJslandse berg ook meteen de eerste die we toevoegen aan het lijstje 'Bergen 2017'. Het slechte nieuws kwam enkele dagen voor de start van onze reis en kende op die eerste dag meteen een vervolg.

We starten het avontuur door op een vliegtuig te stappen naar Barcelona. Op de startbaan staan we zo'n drie kwartier stil. Onze overstaptijd in Spanje is een uur, dus dat wordt verschrikkelijk krap. In de lucht, tijdens de eerste van onze enige vluchten voor de komende maanden, waarin we meer dan 30.000 kilometer zullen liften, beginnen we de tijd af te tellen. We beseffen dat we naar de tweede vlucht zullen moeten rénnen.

Na een paar uur vliegen raakt het vliegtuig de Catalaanse grond. 'Zouden we als eersten bij de deur mogen staan? We hebben nog een vlucht te halen en die vertrekt binnen enkele minuten al', vragen we aan de stewardessen.

Ze antwoorden dat ze geen mensen mogen laten staan vóór de piloot daar toestemming voor geeft. Wanneer het lichtje uitgaat, nemen we onze handbagage en wurmen we ons door de andere passagiers het vliegtuig uit. Eenmaal in de terminal, lopen we naar het dichtstbijzijnde informatiebord. '*Last call for flight IB5413 to Reykjavik*', wordt omgeroepen. We haasten ons naar de gate, tonen onze tickets en ploffen even later neer in onze stoelen.

Als je ooit eens in een zo goed als leeg vliegtuig wilt zitten, ga dan naar IJsland terwijl de nationale voetbalploeg een wedstrijd speelt. Die neemt het op tegen Engeland in de achtste finale van het Europees kampioenschap. Ook in de lucht wordt de wedstrijd op de voet gevolgd en bij het affluiten daalt de extase neer over de IJslanders: 2–1 winst. Bij ons heerst iets minder euforie. We beseffen dat onze rugzakken de overstap van het ene naar het andere vliegtuig niet zullen hebben gemaakt en stappen ietwat radeloos uit het vliegtuig tussen de uitzinnige IJslanders.

Daarna volgen talloze telefoontjes tussen ons en de luchtvaartmaatschappij. We proberen hun duidelijk te maken dat we maar één nacht in Reykjavik blijven en daarna naar het oosten van het eiland trekken om met de boot naar Denemarken te gaan. We vragen de vrouw van Vueling expliciet om de bagage naar Kopenhagen te sturen. De hulp van de Spaanse lagekostenmaatschappij kent zijn grenzen en kostbare tijd gaat verloren. In het midden van de nacht, onder de midzomernachtzon, druipen we af.

HET LAND VAN IJS EN VUUR

We ontmoeten Bjarki in de hal van zijn appartement. Hij is zat, en het is zeer duidelijk dat hij vergeten is dat wij zouden komen slapen. De voetbalfan in mij vergeeft het hem.

Ik ontmoette Bjarki voor het eerst twee jaar geleden bij een AFS-project in Letland. Mijn jarenlange inzet voor deze educatieve uitwisselingsorganisatie bracht me in contact met leeftijdgenoten uit heel Europa – connecties die ik van plan ben de komende maanden veelvuldig te gebruiken. Niet alleen bieden ze ons gratis slaappleatsen op geografisch handige punten, het zullen ook keer op keer fijne ontmoetingen zijn.

IJslandse vleessoep, een kilo rijst, beddengoed én hij betaalt ook nog eens de camping voor ons. Douchen en een stevige maaltijd, het is soms een godsgeschenk.

RUGZAKKENQUEESTE

De boot naar Denemarken kun je moeilijk een hoogvlieger noemen. Kleine kamers waar men nauwelijks in past, internet zo slecht als je het je maar kunt voorstellen (16 euro voor 30 uur!) en zeer weinig entertainment aan boord. De live te volgen uitschakeling van de Belgen tegen Wales en het gratis middagbuffet hielden ons overeind.

Niet geheel toevallig bevindt mijn moeder zich ook aan boord van de MS Norröna van Smyril Line. Ze houdt van varen. Zodra ik mijn plannen uit de doeken deed om deze boot te nemen over de Noordzee, maakte ze dezelfde plannen.

We varen samen tussen de Shetland-eilanden door en kijken vanaf het dek naar meereizende vogels en schuimende baren. Na drie dagen meren we aan in Hirtshals en liften we met mijn moeder mee naar Møllehøj. De hoogste knobbel van het Deense vasteland wordt door de diskwalificatie van IJsland ons eerste hoogste punt en de officiële start van onze recordpoging. 2 juli 2016 om halfzes 's avonds begint de tijd van onze recordpoging te lopen.

We wandelen zo'n tweehonderd meter van de kleine parking naar boven, over het erf van een lokale boer. Achter zijn hoeve staat een eenvoudige oude molensteen, die de top van Denemarken markeert. Wie daar naar links kijkt, ziet een vreemd schouwspel. Een kleine kilometer verderop staat een hoge, bakstenen toren. Ejer Bavnehøj werd tot enkele jaren geleden verkeerdelijk gezien als het hoogste punt van Denemarken en die foute meting wordt pijnlijk duidelijk gemaakt door de

aanwezigheid van een grote parking met bijbehorende kiosk, waar men tegen woekerprijzen ijsjes en wafels kan bemachtigen. We zien dat de parking vol staat, maar de Deense overheid probeert de vergissing verborgen te houden door absoluut niet te verwijzen naar die molensteen voor ons. Al met al eigenlijk best een grappig tafereel. We malen er niet om en voor de zekerheid gaan we ook even poolshoogte nemen bij de toren.

Na de tegenslagen van de voorbije dagen is dit, op dag zes van onze reis, het eerste recordgerelateerde lichtpuntje. We hadden graag al twee toppen achter de kiezen gehad, maar de natuur besliste anders. Toch voelt het goed om echt begonnen te zijn en na deze eerste geslaagde mis-sie kunnen we aan de volgende opdracht beginnen: het terugvinden van onze rugzakken.

We vertelden de medewerkers van Vueling al dat we graag onze rugzakken zouden ophalen in Kopenhagen. We hebben er het raden naar of ze daar nu al liggen, maar wat rest ons anders? Op naar de hoofdstad van Denemarken dus.

MØLLEHØJ

Denemarken – 171 meter

DATUM 5 juli

STARTPUNT in de buurt

KLIMTIJD 2 minuten

HOOGTEMETERS in Denemarken?

WEER bewolkt

GROOTSTE OBSTAKEL correcte locatie vinden

WEETJE je loopt op privégrond van de boerderij

voor stuk avonturiers die de grenzen van het menselijk kunnen aftasten. Ik heb altijd het gevoel gehad dat je een beetje in die wereld moest binnenrollen. Of je vader is alpinist, of je bent geboren in Zwitserland – dat lijken vaak de criteria. Bergbeklimmen kost ook handenvol geld aan duur materiaal of toelatingsbewijzen en mijn levensstijl van de voorbije jaren leende zich niet echt tot het sparen van grote bedragen.

Dat verandert nu. Vanaf vandaag verandert mijn leven en zal ik traag, maar zeker in de voetsporen proberen te treden van de helden die mij voorafgingen. Vandaag word ik alpinist.

Typisch Zwitserland: bergen, weilanden en koeien

TOP 3 LEKKERSTE ETEN

1 Capuns

WAT? Deegballetjes van bloem, eieren, melk, *mangold* (snijbiet), munt, ui en vlees in bouillon.

WAAR GEGETEN? Trin, Graubünden, Zwitserland. Andreas' tante Katrien zet deze Zwitserse specialiteit uit de deelstaat Graubünden voor ons op tafel na twee zware dagen in de bergen. Het perfecte gerecht om vanaf een terras in de Alpen even te bekomen en op krachten te komen.

2 Knie

WAT? Gewoon, een knie van een varken. Geserveerd met een reuzenpint, geraspte mierikswortel en een stukje brood.

WAAR GEGETEN? Knie is een populair gerecht in Tsjechië. Maar bijna nergens serveren ze het zo lekker als bij Hostinec U Bláhovky in het pittoreske Brno. Het café is er net als zijn publiek: oud en rokerig. Een menu is er niet. Dorst? Dan kun je bier krijgen. Honger? Dan wordt het een knie. Heerlijk na een dagje liften en bergbeklimmen. Zorg er wel voor dat je niet alleen bent – een knie eet je niet zomaar op. En let op, de mierikswortel lijkt op geraspte kaas. Zeer gevaarlijk!

3 Ossetische taart

WAT? Een shepherd's pie, maar dan zonder bekakte Britse kok.

WAAR GEGETEN? De Ossetische taart is vernoemd naar een republiek in de Kaukasus, maar eigenlijk wordt hij in het hele berggebied aldaar gegeten. Het is een hartige taart met rundvlees, uien, knoflook en een dikke vleesbouillon. Als er ooit vrede komt tussen de heethoofdige volkeren van de Kaukasus, dan heeft Ossetische taart daar ongetwijfeld iets mee te maken.